

Plantegeografiske undersøgelser i det indre af Romsdals amt med tilstødende fjeldtrakter.

(Stipendieindberetning til videnskabssekabet i Trondhjem)
af **Ove Dahl.**

I.

Sommeren 1892 tilstodes der mig et stipendium af det kgl. norske videnskabers selskab i Trondhjem til at fortsætte mine med offentlig stipendium 1890 begyndte botaniske undersøgelser i de indre fjeldtrakter af Romsdals amt.

Jeg fortsatte først mine undersøgelser i fjeldpartiet Trolldheimen, hvor jeg først tog kvarter paa Grindalssæteren ved Jølvandet i Rennebo, nær grænsen mod Meldalen, Rindalen og Opdal. Herfra undersøgte det i syd liggende fjeldparti Skrikhø og Kjølen indtil Mildalsglupen, et meget trangt dalføre, der fra vest mod øst gennemstrømmes af Minilla og i vest afstænges ved det vilde fjeldparti Svarthammeren. Desuden foretoges ekskursioner mellem Svartaadalen og Romundstadbygden i Rindalen. Dernæst undersøgte det sydlige, Opdal tilhørende parti af Trolldheimen: Tovandenes østside, fjeldtrakterne ovenfor Storli i Lønset samt paa Gjevilvandets nordøstside, først fra Storli, senere fra sætrene ved Gjevilvandet (Vasendsæteren, Golvakersæteren).

Hermed afsluttede jeg mine undersøgelser i Trolldheimen og drog ned gennem Opdal til skydsstationen Gjøre i Sundalen. Her dvælede jeg en dag, der benyttedes til en ekskursion i urenne under det nærliggende Ekretind. Da jeg paa min forrige stipendietur

havde undersøgt fjeldpartiet i den øvre del paa Sundalens nordside, valgte jeg dennegang at undersøge fjeldpartiet paa sydsiden, mellem Sundalen og Lesje. Fra Gjæra drog jeg derfor mod syd gennem Gruvus dalføre og tog til hovedkvarter fjeldgaarden Svisdal, 6 km. fra Gjæra. Herfra undersøgtes de nærliggende fjeldpartier i sæterdalene: Grødalen, Gruvedalen, Gjeitaadalen, Repdalen, Skiraadalen og Lendalen. Gjennem Gruvedalen kløvedes derpaa over til Alfsætrene ved Aursjøen øverst i Lesje, hvorfra undersøgtes de nærliggende fjeldtrakter ved Aursjøen og Gautsjøen samt fjeldpartiet ned mod Mølmen paa Lesjeskogen og Lesje kirke. Under en længere ekskursion ned til Holaker i Lesje foretoges en afstikker til fjeldpartiet: Grønhø, Taterhø og Kvitingshø paa Laagens sydside henimod Vaage.

Tilbageveien lagde jeg fra Aursjøen over Eikisdalen og Kristianssund tilbage til Trondhjem.

Til Grindalssæteren ankom jeg den 2den juli og afsluttede undersøgelserne i Eikisdalen 20de august.

Snemasser i fjeldene, regn og skodde vanskeliggjorde tildels undersøgelserne, men daglig foretoges kortere eller længere ekskursioner fra mine kvarterer.

For at kunne give en samlet oversigt over Trolldheimens og Sundalsfjeldenes fanerogame flora vil jeg nedenfor ogsaa medtage de trakter, jeg undersøgte paa min reise 1890.*)

Trolldheimen er i den sidste tid bleven den gjængse benævnelse paa det fjeldparti, der mod øst og syd omgives af Meldalen, Rennebo, Opdal og Sundalen, mod vest og nord af Todalen, Surendalen og Rindalen (26° 20' (Surendalsøen) — 27° 20' (Opdals kirke) ø. l., 63°—63°,30 n. br.).

Først skal her leveres en kort topografisk oversigt over de trakter, jeg paa disse mine reiser har undersøgt.

Tager man sit udgangspunkt fra Meldalen af, fører fra gaardene Aaen og Bogevoild paa Orklas vestside en sterk sætervei langs Reisa og Drugu frem til Jølvandet (720 m. o. h.). Her kan man sige, at Trolldheimen tager sin begyndelse. Syd for Jøl-

*) Kortere redegjørelse for resultaterne af mine undersøgelser er tidligere leveret i Chr.a vidensk. selsk. fhdgr. 1891 nr. 4 & 1892 nr. 11.

vandet har man her mellem Storbækken og Svartaaens øvre løb Skrikhø (1247 m. o. h.). Vest herfor indtil lille Svartaaen ligger fjeldpartierne Kjølén (1298 m. o. h.) og Svarthætta (hvis toppe er 1432—1572 m. o. h.). Det sidste fjelds skraaninger begrænser sydsiden af den her begyndende Svartaadal, hvis indre trange del hører til de vildeste og interessanteste partier af Troidheimen. Paa nordsiden har maa Langfjeldet, hvis plateau er c. 1000 m. o. h., og længere inde hæver dettes høieste parti Troidhætta sig steilt i veiret (med 3 toppe, der er 1432, 1602 og 1642 m. o. h.), medens man ligeover paa sydsiden vest for lille Svartaa har fjeldpartiet Gjeithætta (1306 m. o. h.). Ved dettes vestlige skraaning udmunder Svartaadalen i den brede, temmelig myrlændte Foldal, og her har Trondhjems turistforening anlagt en turisthytte. Foldalen, der er hoveddalføret i denne del af Troidheimen, gennemstrømmes fra syd mod nord af Folla, en c. 35 km. lang elv, der kommer fra Sprikletjernene paa amtsgrænsen mod Opdal (826 m. o. h.) og falder i Surna ved Kvammen i Surendalen. Idet vi tager turisthytten til udgangspunkt, skal først nævnes fjeldpartierne paa østsiden i det indre af Foldalen. Ved turisthytten modtager Folla tilløb af Sletaaen, der kommer fra Blaahe nord for Gjevilvandet i Opdal og gennemstrømmer den trange og sumpige Sletaaadal. Imellem Sletaaen og den parallel dermed løbende Fosaa ligger paa Foldalens østside først Mellemfjeldet (hvis toppe er 1319—1330 m. høie). Vest herfor, mellem Fosaa-dalen og Follas øvre løb, har man fjeldpartiet Storlifjeld (hvis toppe er 1335—1585 m. høie). Paa dettes vestside inderst inde i Foldalen har man vandskillet („Faldveggen“), idet Folla fra Sprikle tjernene løber mod nord, Hytbækken mod syd gennem Hyttedalen ned i Gjevilvandet i Opdal (663 m. o. h.).

Paa Follas vestside har man, naar man begynder fra turisthytten af, de temmelig lave partier Bosvashøgda (829 m. o. h.), Sollirabben (850 m. o. h.) og Grøaaafjeld (1139 m. o. h.). Bag disse ligger Troidheimens høieste fjeld Snota (1689 m. o. h.). Videre har man i det inderste af Foldalen paa vestsiden Løsetknobben („Bollen“, 1238 m. o. h.) og Sprikletjernknobben (1444 m. o. h.). Da fjeldpartiet Snota—Løsetknobben ved mine

undersøgelser 1890 viste sig kun at frembyde en yderst tarvelig og triviel vegetation, undersøgte jeg heller ikke paa min sidste reise de nærliggende høie fjelde, Sadlen (1447 m. o. h.), Neaadalsnota (1620 m. o. h.) og Neaadalspiggen (1312 m. o. h.) eller fjeldtrakterne i de nærliggende dalfører, Vindøladalen (parallel med Foldalen, udmundende vest for denne i Surendalen) eller Nøstaadalen og Neaadalen (førende til Todalen). I det hele synes den nordlige og vestlige del af Troidheimen kun at frembyde en lidet interessant flora; dertil er den for veirhaard i de høiere liggende partier og for myrlændt eller afskoldet i dalførerne. Til dette resultat førte saaledes mine undersøgelser 1892 af fjeldpartiet mellem Svartaadalen og Rindalen (med Romundstadbygden), da jeg foretog eks-kursioner paa Langfjeldets nordskraaning ned mod Rinvandene, over Kufjeld, Gaardfjeld og de snebare vidder af fjeldpartiet Ura og videre langs Bulu ned til Rindalens kirke, samt tilbage igjen fra Stomprød øverst i Romundstadbygden over Rødfjeld, Svarthatten og Langfjeldet ned i Svartaadalen. Det samme var ogsaa tilfældet med Bolme-Troidhætta (mellem Bulu og Rinna) efter undersøgelserne 1890. En undtagelse synes tildels Langfjeldets nordskraaning at danne samt det ligeoverfor liggende Rinhaten (1336 m. o. h., undersøgt 1890), hvorom skal tales nedenfor. Større udbytte kunde man derimod paa forhaand vente sig i den sydlige, Opdal tilhørende del af Troidheimen. Her undersøgte jeg paa denne min sidste reise: Kringlehø paa Tovandenes østside (1203 m. o. h.), Storbækhø (1495 m. o. h.) og Halsbækhø (1362 m. o. h.) med de underliggende fjeldtrakter ned til Storli i Opdal (652 m. o. h.), Hyttedalskammen (1306 m. o. h.) syd for Sprikletjernene, samt fjeldene paa nordøstsiden af Gjevilvandet: Homandshytten (1285 m. o. h.), Gjevilvandskammene (den indre 1612, den „hemre“ 1329—1492 m. o. h.) og fjeldpartiet ret op for Gjevilvandsdalens sæterkoloni: Tyrikvamsfjeld (1279 m. o. h.), Hammerhø (1369 m. o. h.) og det noget lavere Svahø, endvidere de nord herfor liggende fjelde: Blaaahø (1680 m. o. h.) mellem Mellemfjeld og Gjevilvandskammene, Svarthammerens og Falkfangerhøs sydvestlige skraaninger samt endelig Høghø (1329 m. o. h.) og

Grønhø (1183 m. o. h.) henimod Mildalsglupen, hvorved undersøgelsen naaede det felt, jeg havde undersøgt fra Jøldalen af.

Derimod undersøgtes 1890, da jeg var paa disse kanter: Okla (1540 m. o. h.) paa Gjevilvandets nordside, Nønshø (1510 m. o. h.) sydvest for Storli ved fjeldovergangen til Sundalen gennem Otdalen, fjeldtrakterne paa Tovandenes vestside langs Renaadalsbækken og Langevand (1100 m. o. h) samt Indredalens omgivelser. Af fjeldpartierne paa nordsiden af Sundalen undersøgtes ved samme leilighed: Ekretind (1100 m. o. h.) ret op for Gjæra, Klingskjæringerne ovenfor Romto (1539 m. o. h.), Smørklimpen og Sommerungsnebbå ovenfor Fale og Saatbakollen (1850 m. o. h.) i Giklingdalen, fjeldovergang mellem Indredal og Fale. Tilslut foretoges dengang fra Sundalsøen en ekskursion til Lilledalen.

Den anden del af mine undersøgelser 1892 var derimod knyttet til fjeldpartiet mellem Sundalen og Lesje. Medens den egentlige Sundal ved Ekretind gennem en smal revne fortsætter mod nordøst, udmunder lige mod Ekretind paa sydsiden af Sundalselven et sydgaaende dalføre langs elven Gruvu. Denne er dannet ved sammenløbet af flere elve, der gennemstrømmer hver sin sæterdal og støder sammen mellem de høitliggende fjeldgaarde Svisdal, Jenstad og Lundli, der ligger ligeoverfor hinanden, men adskilte ved bratte skrænter, der omgiver det trange elveleie.

Fra nordvest kommer Grødalselven, der gennemstrømmer Grødalen, mellem Kollihovden (1184 m. o. h., under dette ligger Svisdal 630 m. o. h., hvor jeg havde mit hovedkvarter), Saudalshø (1322 m. o. h.) og Mardølhø (1483 m. o. h.) paa den nordøstlige side, naaende frem til Sundalens sydside – og Hæljeld (1235 m. o. h.), Vangshø og Svubotten paa den anden side. Her undersøgtes Hæljeldet og de nævnte fjelde paa nordøstsiden indtil Storvandet. Dette modtager tilløb af Svuaaen, der egentlig er begyndelsen til den i aamotet ved Svisdal udmundende Grødalselv og har givet garden dens navn. Fra Storvandet fortsætter iøvrigt Grødalen mod nordvest og udmunder ved garden Grødal i Sundalen.

Fra sydvest kommer Gruedalselven, der gennemstrømmer

Gruvedalen, mellem Hælfjeld, Graahø (1285 m. o. h.) og Blaaoh (c. 1450 m. o. h. ret op for fjeldgaardene Havsaas, 740—818 m. o. h.) samt Gruvedalsflyene paa nord- og vestsiden — og fjeldkjeden Nonsfjeld (hvis forskellige toppe er 1270—c. 1900 m. o. h.) paa østsiden. Inderst inde (c. 10 km. fra Havsaas) deler dalen sig i Lillegruvedalen mod sydvest mellem Laagtunga (c. 1750 m. o. h.) og Flyene indtil Langtjern (c. 1350 m. o. h.), nær grænsen mod Kristians amt — og Storegruvedalen mellem Nonsfjeldets fortsættelse paa den ene og Laagtunga og Dyrlæggra (c. 1650 m. o. h.) paa den anden side indtil Sadelhø (c. 1820 m. o. h.) ved amtsgrænsen. Syd for Blaaoh udmunder i sydvestlig retning en sidedal Gjeitaadalen mellem Blaaoh og Hylbækhelvet (c. 1490 m. o. h.) paa den ene og Gjeitaadalsflyene (Naasabruna c. 1410 m. o. h., „Storhvelvet“) paa den anden side. Inderst i denne sæterdal, mellem Gjeitaen og Hylbækken, ligger et rundt tverfjeld Kopungen (c. 1290 m. o. h.). I Gruvedalen undersøgtes de nævnte fjelde paa nordvestsiden, flere ekskursioner gjordes opad Nonsfjeld paa østsiden. Interessantest syntes dog her elvebredderne at være. Gjennem Lillegruvedalen kløvedes over til Lesje. De høje fjeldpartier i det inderste af dalene undersøgtes derimod ikke paa grund af ugunstige veirforhold.*) Derimod undersøgtes i Gjeitaadalen: Kopungen, Blaaohs skraaning samt Gjeitaadalslerne mellem Storhvelvsbækken og „Naasabruna“ (c: den del af Gruvedalsflyene, der ligger ret op for Naasa sæter, hvor Gjeitaadalen udmunder i Gruvedalen).

Fra syd kommer endvidere Reppa, der gennemstrømmer den med Gruvedalen parallel løbende sæterdal Repdalen mellem Nonsfjeld i vest og Sletfjeld (1579 m. o. h.) og Skiraatangen (1500—1795 m. o. h.) i øst. Imellem de to sidste fjelde skjærer der sig atter ind en liden sidedal, Skiraadalen. I Repdalen botaniseredes især ved elvebredderne samt i Skiraadalen paa Sletfjeldets skraaninger ned mod sætrene Middagshjellen, Skiraadalsvand og Storvand. Det syd for disse beliggende 1800 m. høje

*) Disse trakter undersøgtes paa min stipendietur 1893, hvorfra indberetning senere vil blive indtaget i selskabets skrifter. En oversigt over reisen er iøvrigt allerede offentliggjort i Chr.a vidsk. selsk. fhdigr. 1893 nr. 21.

snefjeld Storvaskollen, hvis omgivelser kun ligger faa timers gang fra Snehætta paa Dovre, besteges.

Endelig kommer fra øst Lindøla, der gennemstrømmer sæterdalen Lendalen, der aabner sig mellem Sletfjeld og Svarthaugen (1214 m. o. h.) ret op for fjeldgaarden Jenstad. Her undersøgte blot det sidstnævnte fjeld samt dalbundens nordside indtil Storvandene. Derfra bøier dalføret mod nordøst og udmunder langs Dindalsaen under navnet Dindalen lige i syd for Lønset kirke i Opdal.

Allerede tidlig tiltrak dette fjeldparti sig en botanikers opmærksomhed. Den første professor i botanik ved vort universitet Christen Smith besøgte 1813 Svisdal og Gruvedal og omtaler saavel i sit brev til „en ven“ som til professor Hornemann i Danmark,*) at vegetationen her var ganske den samme som paa Dovre. Da man siden den tid savner planteangivelser fra disse egne, lededes jeg ved disse hans udtalelser til fornemlig at have min opmærksomhed rettet paa det ovenfor nævnte kompleks af sæterdale med omgivende fjeldtrakter.

Fra Gruvedalen kløvedes gennem Lille Gruvedalen forbi Langtjern under Rauhø og Krøshø over Torbuhalsen ned til Aursjøen øverst i Lesje. Hovedkvarteret under mine sidste botaniske undersøgelser var her Alfsætrene paa sydvestsiden. De omliggende fjelde, Aursjøhø paa sydvestsiden og Krøshø paa nordøstsiden undersøgte. Ligeledes foretoges en ekskursion ind i Stordalen, der fører mod nordvest fra Aursjøen henimod Eikisdalen. Desuden undersøgte ogsaa trakterne ovenfor Kvitaasæteren paa Gautsjøens sydvestside (Rokkehø, Stabburshø, Svartnebb, Sjungsnebb og Graahø), Storhø (c. 2000 m. o. h.) og Blaahø ned mod Mølmen paa Lesjeskogen, Horungerne mellem Lesje kirke og Gautsjøen. Endelig gjorde jeg

*) Det første af disse, hvortil originalen findes paa universitetets botaniske museum, er af Flor offentliggjort i Topogr. stat. Saml. 2., og det andet dermed omtrent ligelydende opbevares paa den botaniske haves bibliotek i Kjøbenhavn. Han siger, at bredderne af elvene og vandene var bedækkede med den nydelige *Papaver nudicaule*, alle de høieste fjeldspidser med *Diapensia* og *Artemisia norvegica*, samt at *Cardamine færvøensis* (Fl. Dan. = *Arabis petraea* Lam.) og en besynderlig *Carex* var blandt de sjældneste planter, han fandt.

under en afstikker til Holaker i Lesje en ekskursion til de tidligere nævnte fjelde paa Laagens sydside henimod Vaage. Fra Aursjøen kløvedes tilslut over fjeldvidden mellem Aura og Bronhø ned til Eikisdalen, hvor jeg afsluttede mine botaniske undersøgelser.

Dernæst skal gives en oversigt over karplanternes forekomst i de ovenfor nævnte egne. Som bekendt, skjelner prof. A. Blytt i sin „Theori om Indvandringen af Norges Flora“ (se Nyt Mag. f. Natv. XXI 338 fig.) mellem 6 forskellige artgrupper, der antages at være indvandrede under afvekslende regnfulde og tørre tider og derfor dels foretrækker tørt indlandsklima, dels fugtigt kystklima.

Af disse har vi ei her at gjøre med de to sidste (den subboreale, især ved Kristianiafjorden, og den subatlantiske, specielt kystegnene i Kristiansands stift). Derimod er de fire første repræsenterede i de undersøgte trakter, om end i ulige mængde, nemlig 1. den arktiske eller høifjeldsfloraen, 2. den subarktiske eller fjeldliernes og de højere skovliers flora, 3. den boreale eller løvskovurnes flora og 4. den atlantiske eller vestlandets kystflora. Af disse har den arktiske og den boreale en kontinental karakter, den atlantiske en insulær og den subarktiske er af en noget indifferent karakter, men skyr i det hele taget ikke kysten.

Da vi her har at gjøre med et fjeldparti, synes det paa forhaand rimeligst, at grupperne 1 og 2 maa være talrigst repræsenterede, men paa grund af trakternes beliggenhed henimod vestkysten kan man vente at gjenfinde ialfald i de vestligste partier en del af vestlandets planter paa fjeldmyrene og i fjeldlierne, saaledes som det er almindeligt i de tilstødende kystegne af Trondhjems og Bergens stift. Den boreale flora kan man derimod i de egentlige fjeldtrakter kun vente at finde yderst svagt repræsenteret.

Dette forhold viste sig ogsaa under mine undersøgelser i sine hovedtræk at holde stik. Troidheimen er af særlig interesse til at bestemme forholdet mellem de anførte elementer i vor flora. Her støder nemlig det kontinentale og det insulære element sammen, og man kan af den maade, hvorpaa de har fordelt terrænet mellem sig, slutte sig til, i hvilken orden de er indvandrede.

Af den atlantiske flora har vi i Troidheimen, som ovenfor

sagt, kun at gjøre med de subalpine, især paa fugtige steder voksende planter. Som saadanne skal her nævnes: *Blechnum Spicant* Roth, *Polystichum Oreopteris* DC., *Juncus squarrosus* L., *Narthecium ossifragum* Huds. og *Erica Tetralix* L.

Disse arter, der hører til de almindeligste paa vestlandet, viser sig saaledes paa myrene mellem Rindalen og Svartaadalen, i det inderste af Svartaadalen under Troldhætta og Gjeithætta, paa begge sider af den sumpige Foldal lige ind til Sprikletjernene, i trakterne henimod Todalen, i Indredalen og tildels i lierne paa Sundalens nordside (f. eks. *Blechnum Spicant* og *Polystichum Oreopteris* under Klingfjeldet), samt endog i de centraleste dele som ved Storli og paa Gjevilvandets nordøstre side (*Blechnum Spicant* og *Narthecium ossifragum*). Det maa dog bemerkes, at de optræder i størst mængde i de nordligste og vestligste trakter.*) Merkes kan saaledes, at de i det indre af Foldalen mellem Svartaaens udløb og „Faldveggen“ stiger langt højere opad fjeldsiderne paa vestsiden end paa østsiden, og at de synes at stanse ved de steile styrtninger mellem Troldhætta og Gjeithætta. Det samme er ogsaa tilfældet ved Storli og Gjevilvandet. Paa Kringlehø paa Tovandenes østside vokser *Narthecium* et godt stykke opover fjeldet, medens den paa Gjevilvandets nordøstre side især holder sig paa myrene ved foden af fjeldene. Den atlantiske flora synes altsaa i Trolldheimen gennem de myrlændte dalfører at have trængt sig ind til dens centrale dele.

Anderledes er derimod forholdet i de undersøgte trakter mellem Sundalen og Lesje. Her bemerkedes ingen af de nævnte atlantiske planter. Fjeldtrakterne ved Svisdal og i Gruvedalen havde derfor en mere udpræget kontinental karakter.

Den subarktiske flora optræder i sin mest typiske skikkelse

*) *Erica Tetralix* L. optræder paa Foldalsmyrene samt paa myrene mellem Svartaadalen og Rindalen, *Juncus squarrosus* L. bemerkedes kun under Troldhætta nær samløbet af Svartaaen og Folla samt paa et par steder paa Follas vestside, saaledes under Løsetknobben. *Polystichum Oreopteris* DC. saaes i Trolldheimen kun paa Follas vestside og under Bolme Troldhætta mellem Foldalen og Rindalen, almindeligere derimod i Sundalens fjeldlier og i Indredalen. *Blechnum Spicant* Roth og *Narthecium ossifragum* Huds. er derimod almindelige over hele Trolldheimen.

i de fugtige med fjeldbirk eller graavidje bevoksede fjeldlier. Som udprægede karakterplanter for saadanne lokaliteter skal her nævnes: *Polystichum Filix mas* Roth., *Asplenium Filix femina* Bernh., *Polypodium alpestre* Hoppe, *Aspidium Lonchitis* Sw., *Milium effusum* L., *Calamagrostis phragmitoides* Hartm., *Orchis maculata* L., *Cirsium heterophyllum* All., *Gnaphalium norvegicum* Gunn., *Mulgedium alpinum* Less., *Campanula latifolia* L., *Myosotis silvatica* L., *Angelica silvestris* & *Archangelica* L., *Aconitum septentrionale* Køll., *Stellaria nemorum* L., *Melandrium sylvestre* Roehl., *Geranium sylvaticum* L., *Ranunculus aconitifolius* L.

Som eksempler paa saadanne frodige skov- og fjeldlier skal her nævnes: Drugudalen (i Meldalen) ved indgangen til Troidheimen, Skrikhøs vestside, lierne under Gjeithætta og Troidhætta i Svartaadalen, Langfjeldets skraaning ned mod Rinvandene, Ura ned mod Buluvand, under Mellemfjeld og Storlifjeld i Foldalen, fjeldsiderne i Sletaadalen og Fosaadalen, Hyttedalen, lierne ovenfor Storli og paa Gjevilvandets nordøstre side; under Klingfjeld i Sundalen; under Mardølhø og Saudalshø i Grødalen, under Svarthaugen i Lendalen; lierne i Stordalen mellem Aursjøen og Eikisdalen.

Den almindelige vegetation paa fjeldmyrene, bestaaende af *Carices* og *Eriophora* samt de omtalte graavidjer (*Salix glauca* & *Lapponum* L.) hører ogsaa med til dette element i vor flora, der iøvrigt er talrigst repræsenteret over det hele land, og hvortil ogsaa en stor del af lavlandets almindeligste planter hører.

Den arktiske flora er den fremherskende ovenfor birke- og vidjelierne: paa fjeldvidden, i urer, grus, langs bækkene, i klipperiferne, under berghammerne, ved snefonnerne. Inden denne artgruppe bør man dog skjelne mellem de arter, der danner den sædvanlige fjeldflora over det hele land, og saadanne, der særlig forekommer i de saakaldte kontinentale egne. Medens de første danner vegetationen paa hovedmassen af vore fjelde, der bestaar af de haardere bergarter (gneis, kvartsit, granit), udmerker de sidste de let smuldrende skifere (især glimmerskiferen). Man kunde derfor kalde den sidste underafdeling den kontinentale arktiske flora eller den arktiske skiferflora. Ofte benævnes den og-

saa efter en af den mest fremtrædende planter, *Dryas octopetala* L., dryasfloraen.

De nordligste og vestligste dele af Troidheimen er temmelig fattige paa arter. Enten er fjeldvidden paa de mest veirhaarde steder afskoldet, saa den mangler omtrent al fanerogam vegetation, eller man har forrevne, takkede fjelde med en og anden haardfør plante i de storstenede urer. Paa slige lokaliteter optræder kun planter som: *Allosurus crispus* Bernh. (subarktisk), *Lusula hyperborea* R. Br. & *spicata* Desv., *Juncus trifidus* L., *Poa glauca* Vahl (*formæ*) & *laxa* Hænke, *Lycopodium Salago* L., *Cardamine bellidifolia* L., *Alsine biflora* Wahlenb., *Cerastium alpinum* L., *Sibbaldia procumbens* L., *Ranunculus glacialis* o. fl.

Under snefonnerne og ved brævandene kan man allerede paa afstand iagttage en livlig grøn vegetation, men kommer man nærmere, viser denne sig at være temmelig konstant for saadanne lokaliteter, bestaaende af planter som: *Carex lagopina* L., *Salix herbacea* L., *Ranunculus glacialis* L. & *pygmæus* Wahlenb., *Rhodiola rosea* L., *Veronica alpina* L., *Saxifraga stellaris* L. & *rivularis* L., *Cerastium trigynum* Vill., *Cardamine bellidifolia* L., *Oxyria digyna* Campd., fjeldformer af *Ranunculus acris* L. og *Solidago Virgaurea* L. o. fl., ofte sammen med ei fuldt udviklede subarktiske planter som *Mulgedium alpinum* Less., *Angelica Archangelica* L. etc. Dog kan fjeldvidden ofte have et ret vakkert udseende, naar den dækkes af et blomstrende tæppe af lyngvekster som *Azalea procumbens* L., *Arctostaphylos alpina* & *uva ursi* Spr., *Andromeda hypnoides* L., *Phyllococe coerulea* Gr. et Godr. samt klynger af *Saxifraga oppositifolia* L., *Silene acaulis* L., *Diapensia lapponica* L.; men disse planter optræder gjerne i masse og danner en temmelig ensartet vegetation. Heller ikke frembyder de lav- eller mosklædte vidder med en eller anden fanerogam plante indimellem — som *Poa glauca* Vahl, *Festuca ovina* L., *Carex rigida* Good., *Pedicularis lapponica* L. — i almindelighed noget afvekslende skue. Men endnu trivellere bliver floraen lavere nede, hvor dvergbirken (*Betula nana* L.), eneren (*Juniperus communis* L. β *nana*) og krækling (*Empetrum nigrum* L.) og krybende fjeldvidjer dækker fjeldbunden, kun tilladende en og anden spredt plante at skyde frem. Kun langs

bækkene og i fugtige klipperifter kan man her vente afbrydelse. Her træffer man, ialfald paa de fleste steder i Troidheimen, planter som *Pedicularis Oederi* Wahlenb., *Thalictrum alpinum* L., *Salix reticulata* L., *Saxifraga cernua* L. & *nivalis* L. o. lign., hvoraf de tre første forøvrigt særlig tilhører skiferfloraen.

Som eksempler paa lokaliteter af denne art skal her nævnes: Kjølen og de østlige partier af Svarthætta, de høiere partier af Troidhætta og Langfjeldets plateau; Kufjeld, Ura og i det hele fjeldene mellem Folla og Rinna nord for Rinnhatten og Kvern-bækken; Svarthammeren mod Mildalsglupen; Snota, Løsetknobben og i det hele fjeldtrakterne paa Follas vestside i retning af Todalen, Kringlehø øst for Tovandene; de høieste partier af Mellemfjeld og Storlifjeld, Hyttedalskammens øverste plateau; Okla syd for Gjeilvandet; Nonshø og fjeldene vest for Tovandene og i Indredalen; de øvre partier af Ekretind, Græslitind, Klingfjeldet, Smørklampen, Sommerusnebbha, Saatbakkollen paa Sundalens nordside.

Fra Sundalens sydlige fjeldparti skal som herhen hørende lokaliteter nævnes: Svarthaugen i Lendalen, Mardølhø i Grødalen, Storvaskollen og de øvre partier af Skiraatangen mellem Repdalen og Skiraadalen, samt fjeldene omkring Aursjøen i Lesje, Storhø og Blaaohø mellem Aursjøen og Lesjeskogen, fjeldvidden mellem Aursjøen og Eikisdalen. I de omtalte fjeldtrakter mellem Svartaadalen og Rindalen, paa Foldalens vestside og omkring Tovandene vil man saaledes finde de nævnte atlantiske planter sammen med subarktisk vegetation høit opad fjeldsiderne og øverst oppe enten en yderst triviell og tildels temmelig sparsom lyngvegetation eller ensformigt lavteppe og afskurede fjeldvidder og nøgne storstenede urer. Dette er ogsaa en andensteds iagttagen almindelig regel, at vegetationen, hvor man ved fjeldenes fod træffer disse subalpine vestlandsplanter, ovenfor trægrænsen er yderst triviell. Men her er det netop, at Troidheimen paa flere steder frembyder undtagelser. Vistnok træffer man, som før omtalt, planter som *Narthecium ossifragum* Huds., *Blechnum Spicant* Roth, *Polystichum Oreopteris* DC., *Juncus squarrosus* L. & *Erica Tetralix* L. under Troidhætta ved Svartaadalens munding i Foldalen, under Gjeithætta og Mellemfjeld i Foldalen, øverst i Hyttedalen, under Kringlehø og paa my-

rene ved Gjevilvandets nordøstre bred, ja *Narthecium* og *Blechnum* kan ogsaa her gaa høit op i fjeldlierne, f. eks. paa Gjeithætta (c. 750 m. o. h.), i Hyttedalen (c. 700 m. o. h.) og paa Homands-hytten (c. 800 m. o. h.); men næsten side om side med disse planter viser sig paa skiferen langs bækkene, i gruset og under berghammerne en afvekslende vegetation i skarp modsætning til den ovenfor omtalte trivielle fjeldflora.

Denne arktiske skiferflora eller dryasvegetation er dog, som man forresten kunde vente, stærkest fremtrædende i de mest centrale dele af Troidheimen, fjeldvidderne ovenfor Storli og paa Gjevilvandets nordøstre side. Rigest er den paa Tyrikvamsfjeldet nær Gjevilvandet. Her indsamledes af herhen hørende planter: *Carex rupestris* All., *microglochin* Wahlenb., *pedata* L., *misandra* R. Br., *ustulata* Wahlenb., *Kobresia caricina* Willd. & *scirpina* Hornem., *Juncus castaneus* Sm., *Peristylis albidus* Lindl., *Chamæorchis alpina* Rich., *Salix myrsinites* L., *reticulata* L. & *polaris* Wahlenb., *Primula scotica* Hook., *Gentiana nivalis* L., *Veronica saxatilis* L., *Diapensia lapponica* L., *Artemissia norvegica* Fr., *Draba alpina* L., *hirta* L. & *Wahlenbergii* Hartm., *Thalictrum alpinum* L., *Dryas octopetala* L., *Cerastium arcticum* Lange, *Potentilla nivea* L., *Astragalus alpinus* L. & *oroboides* Hornem., *Oxytropis lapponica* Gaud., *Phaca frigida* Wahlenb. — alle med undtagelse af *Carex pedata* L., der her har sin sydgrænse*), planter, der karakteriserer de bekendte arktiske kolonier paa Dovre. Hertil kommer noget sjeldnere fjeldplanter som *Saxifraga Cotyledon*, *nivalis*, *stellaris*, *rivularis*, *oppositifolia*, *cernua*, *cæspitosa*, *oppositifolia* & *petræa* L., *Wahlbergella apetala* Fr., *Viscaria alpina* Fr., *Arabis alpina* L., *Draba incana* L., *Epilobium alsinefolium* Vill., *Erigeron uniflorus* & *alpinus* L., *Aira alpina* L., *Trisetum subspicatum* P. B., *Poa laxa* Hænke, *Carex alpina* Sw. & *pulla* Good.

Denne vegetation er eneraadende paa fjeldvidden af dette fjeld og de nærliggende Hammerhø og Svahø (paa sidste sted ogsaa *Alsine hirta* Hartm.) samt paa dette fjeldpartis skraaninger ned mod Grøntjern og Høgtjern (959—994 m. o. h.) og tillige stærkest

*) Sydligere fandtes den paa min stipendiereise 1893 ved Rendalsvand i Tafjord paa Søndmøre og i Vuludalen i Skiaker, se Chr.a vidsk. selsk. fhdlgr. 1883 nr. 21.

fremtrædende paa fjeldpartiet Høghø og Grønhø paa den anden side af Grønas udspring. Afbrudt synes den derimod at være ved det i nord liggende vilde fjeldparti Svarthammeren og de myrlændte strækninger omkring Mildalsglupen, men paa Skrikhø ret nord herfor mellem Storbækken, Svartaaens øvre løb og Jølvandet optræder igjen dryasvegetationen næsten lige artrig som paa Tyrikvamsfjeld (*Carex pedata* L. & *microglochin* Wahlenb. bemærkedes ikke, derimod *Asplenium viride* Huds.). Fra Tyrikvamsfjeld fortsætter denne vegetation mod vest. Den synes saaledes, ialfald delvis, at herske paa skraaningerne af Falkfangerhø mellem Gjerdøla og Gravbækken, samt paa sydskraaningen af Svarthammeren ned mod Blaajtjern, da der her paa tilbaketuren fra en ekskursion til Blaahø bemærkedes planter som *Dryas octopetala* L., *Artemisia norvegica* Fr., *Thalictrum alpinum* L., *Salix reticulata* L. & *polaris* Wahlenb., *Carex rupestris* All., der jo alle er karakterplanter for denne vegetation.

Sterkt fremtrædende, i de nedre partier blandet med yppig subarktisk vegetation, er den ogsaa i de græsrigge, bratte vestre skraaninger af Blaahø ned mod Kamtjern og Kambækken. Paa nogle højere liggende berghammere fandtes her temmelig sparsomt *Papaver nudicaule* L., som jeg i Trolldheimen kun bemærkede paa dette sted. Vegetationen paa de øvre, flade partier af Gjevilvandskammene er sparsommere, men indeholder dog flere repræsentanter for dryasvegetationen, nemlig: *Artemisia norvegica* Fr., *Thalictrum alpinum* L., *Draba Wahlenbergii* Hartm., *Salix reticulata* L. & *polaris* Wahlenb. (ned mod Blaahøhytten). Rigere er derimod dryasvegetationen paa Homandshytten ret op for Gjevilvandets nordvestlige bred. Denne vegetation begynder her meget frodig langs bækken nede i lien sammen med subarktisk flora og *Blechnum Spicant* Roth. Her voksede nemlig planter som *Astragalus oroboides* Hornem. & *alpinus* L., *Phaca frigida* L., *Dryas octopetala* L., *Primula scotica* Hook., *Carex stulata* Wahlenb., og i myrene under fjeldet fandtes *Pinguicula villosa* L. Eneraadende er denne vegetation paa det øverste plateau og paa berghammerne, der forbinder Homandshytten med den indre Gjevilvandskam. Det samme er ogsaa tilfældet paa Hyttedalskammens østre skraaninger og berghammerne

i Hyttedalen. Paa fugtige steder bemerkedes her 1890 *Cerastium arcticum* Lange, men ei langt herfra, nær vandskillet, *Narthecium ossifragum* Huds. Ellers er den subarktiske vegetation stærkest fremtrædende i dette fugtige dalføre.

Ogsaa i vest herfor paa de skifrige fjeldvidder under Halsbækhø og Storbækhø er dryasvegetationen righoldig og staar paa enkelte steder ikke meget tilbage for den anførte paa Tyrikvamsfjeld. Her voksede den ved Tyrikvamsfjeld omtalte *Carex pedata* L. i stor mængde sammen med *Carex rupestris* All. og *Kobresia scirpina* Hornem. Oppe paa Halsbækhø og Storbækhø var dryasvegetationen noget sparsommere (*Dryas octopetala* L., *Artemisia norvegica* Fr., *Thalictrum alpinum* L., *Poa flexuosa* Wahlenb. — Halsbækhø 1890; *Cerastium arcticum* Lange, *Artemisia norvegica* Fr., *Thalictrum alpinum* L., *Salix polaris* Wahlenb., *Phaca frigida* Fr., *Astragalus alpinus* L. — Storbækhø 1890 & 92).

Paa det lige i vest herfor liggende fjeld Kringlehø paa Tovandenes østside synes derimod dette element at være bleven betydelig reduceret. Som før bemærket, vokser her *Narthecium ossifragum* Huds. et godt stykke opover fjeldet, og ovenfor dvergbirken hersker der her en meget ensformig vegetation, kun noget rigere ved bækkene. Paa det øvre plateau, i gruset og under berghammerne havde derimod enkelte klynger af *Artemisia norvegica* Fr. og nogle straa af *Carex rupestris* All. fundet et asyl. Disse planter viser sig ogsaa andensteds i de undersøgte trakter som denne artgruppes yderposter. Vi staar nemlig her rimeligvis ved en af dens ydergrænser mod vest, thi de i vest for Tovandene mod Todalen, Sundalen og Indredalen liggende trakter kan kun fremvise en tarvelig høifjeldsflora. Som en undtagelse kan alene anføres, at jeg paa fugtige mosklædte og grusede skraaninger af Saatbakkollen ned mod Flatvaddalen (eller Gillingdalen) mellem Fale i Sundalen og Indredal bemærkede *Cerastium arcticum* Lange, *Carex misandra* R. Br., *Poa laxa* Hænke og en meget smuk form af *Poa flexuosa* Wahlenb. Fortjene omtale kunde ogsaa forekomsten af *Veronica saxatilis* L., *Gentiana nivalis* L., *Erigeron uniflorus* L. paa fugtige grusede steder øverst paa Ekretind i Sundalen.

Men fra fjeldtrakterne ved Storli og i Hyttedalen kan man forfølge dryasvegetationen paa østsiden i det indre af Foldalen. Vistnok syntes Storlifjeld i det hele at være temmelig afskoldet og sønderrevet ovenfor de frodige subalpine lier ned mod Foldalen og Fosaadalen, men under nogle berghammere bemærkedes dog nogle tuer af *Artemisia norvegica* Fr. og *Carex rupestris* All., hvilket tyder paa, at vegetationen ialfald tidligere har været rigere.

Det øst herfor liggende Mellemfjeld fremviste dog atter i det øverste af skraaningerne ned mod Foldalen en saa rig arktisk vegetation, at jeg 1890 ansaa dette fjeld for det rigeste af de dengang undersøgte partier af Trolldheimen.*) Her bemærkedes saaledes: *Carex rupestris* All., *misandra* R. Br., *rariflora* Sm., *ustulata* Wahlenb., *Kobresia caricina* Willd. & *scirpina* Hornem., *Peristylis albidus* Lindl., *Chamæorchis alpina* Rich., *Salix myrsinites* L., *reticulata* L. & *polaris* Wahlenb., *Dryas octopetala* L., *Thalictrum alpinum* L., *Cerastium arcticum* Lange, *Potentilla nivea* L., *Gentiana nivalis* L. & *tenella* Rottb., *Draba alpina* L. & *Wahlenbergii* Hartm. *Phaca frigida* L., *Oxytropis lapponica* Gaud., *Astragalus alpinus* L. & *oroboides* Hornem. foruden en i det hele taget rig høifjeldsflora af noget almindeligere arter.

Ogsaa paa det følgende fjeld paa Foldalens østside Gjeithætta, saavel ned mod turisthytten i Foldalen som i spredte grupper oppe paa høideplateauet og i skraaningerne ned mod Bogevooldsæter i Svartaadalen, optræder denne flora, repræsenteret ved: *Dryas octopetala* L., *Thalictrum alpinum* L., *Veronica saxatilis* L., *Draba Wahlenbergii* Hartm. (meget sparsomt), *Salix polaris* Wahlenb. & *reticulata* L. samt *Artemisia norvegica* Fr. og enkelte tuer af *Cerastium arcticum* Lange i snebækkene. Omtrent de samme arter bemærkedes ogsaa paa det næste fjeld paa Svartaadalens sydside Svarthætta, i skraaningerne ned mod lille Svartaa. Her bemærkedes tillige *Poa flexuosa* Wahlenb. (*γ abbreviata* Hartm.).

Paa myrene under Gjeithætta og Svarthætta samt ved Jøl-vandet vokser tillige *Carex rariflora* Sm., og ved Svartaaen ei langt fra Bogevooldsæter bemærkedes 1890 nogle eksemplarer af *Alsine stricta* Wahlenb. Øst for Svarthætta har vi endelig den righoldige

*) Se Chr.a vidsk. selsk. fhdgr. 1891, nr. 4 pag. 9.

arktiske koloni paa Skrikhø, som vi ovenfor omtalte som gennem fjeldpartiet Høghø og Grønhø staaende i forbindelse med kolonierne paa Gjevilvandets nordøstre side. Merkes bør, at under Svarthætta og Skrikhø synes de omtalte atlantiske planter at mangle.

Paa Svartaadalens nordside, ret under Troldhættas top, træffer man paa Langfjeldet enkelte strækninger, der er blottede for den sædvanlige lyngvegetation. Paa disse finder man samlet interessante kolonier af arktiske planter som *Dryas octopetala* L., *Veronica saxatilis* L., *Gentiana nivalis* L. (de to sidste lige ned til Bogevoldsæteren), *Chamæorchis alpina* Rich., *Thalictrum alpinum* L., *Erigeron uniflorus* L., *Kobresia caricina* Willd. & *scirpina* Hornem. *Juncus castaneus* Sm., *Carex misandra* R. Br. (i selskab med *C. capillaris* L. som sædvanlig i Troidheimen), *rupestris* All. & *ustulata* Wahlenb. Ogsaa paa Langfjeldets nordside, i skraaningerne ned mod østre og vestre Rinvand, fandtes i skifergruset langs fjeldbækkene disse samme arter (undtagen de to arter *Kobresia* og *Chamæorchis alpina* Rich.) samt *Salix polaris* Wahlenb. & *mysinites* L. og *Draba Wahlenbergii* Hartm. Ogsaa paa den anden side af Rinvandene paa Rinhattan bemerkedes nogle faa repræsentanter for dryasvegetationen: *Dryas octopetala* L., *Artemisia norvegica* Fr. og *Cerastium arcticum* Lange samt ved foden af det nærliggende Bolme Troldhætta *Carex rariflora* Sm. Men hermed synes denne vegetarion at ophøre nord for Svartaadalen, saaledes som ovenfor er nævnt.

Tager man endelig med de arktiske planter, jeg 1890 bemærkede under en kortere ekskursion til Rejsfjeldet i Meldalen, ved indgangen til Troidheimen: *Kobresia scirpina* Hornem. & *caricina* Willd., *Carex rariflora* Sm., *Salix reticulata* L., *Dryas octopetala* L., vil man paa kartet kunne se, at de omtalte kontinentale arktiske kolonier grupperer sig i en ret linje: Rejsfjeldet, Skrikhø, Rinhattan, fjeldene paa begge sider af Svartaadalen og paa Faldalens østside fra Svartaens munding til Sprikletjernene, og at dette belte udbreder sig saavel mod syd til fjeldene paa Gjevilvandets nordøstre side som mod vest over fjeldtrakter mellem Hyttedalen og Tovandenes østside (Kringlehø). Mod nord og vest beskyttes disse kolonier ved en række golde, temmelig høje snefjelde mod

Rindalen, Surendalen, Todalen og Sundalen, og da samtlige deres repræsentanter (alene med undtagelse af *Carex pedata* L.) gjenfindes paa Dovre, kan man heri se et bevis for, at en kontinental, arktisk flora tidligere har forenet Troidheimen med Dovres arktiske kolonier.

At man ogsaa i det indre af fjeldpartiet mellem Sundalen og Lesje kunde vente at paatræffe lignende kontinentale, arktiske kolonier som mellem Surendalen og Sundalen (Troidheimen), turde allerede paa forhaand ansees sandsynligt, da disse trakter i sydøst grænser mod Dovre. Chr. Smiths ovenfor citerede ytringer antydede jo ogsaa dette. Disse forhaabninger blev heller ikke skuffede. Ogsaa her viste *Dryas*-vegetationen sig og det netop talrigst repræsenteret i de inderste, luneste fjelddale, i ly af høie, golde snefjelde, medens den aftager i de mere veirhaarde trakter mod nord og vest.

Paa Hælfjeldet mellem Svisdal og fjeldgaarden Havsaas er arktisk vegetation fremherskende, saavel oppe paa plateauet som nedad skraaningerne mod Havsaas, med planter som: *Dryas octopetala* L., *Artemisia norvegica* (Vahl) Fr., *Phaca frigida* L., *Astragalus alpinus* L. & *oroboides* Hornem., *Thalictrum alpinum* L., *Veronica saxatilis* L., *Gentiana nivalis* L., *Draba Wahlenbergii* Hartm. & *hirta* L., *Salix myrsinites* L., *reticulata* L. & *polaris* Wahlenb., *Kobresia caricina* Willd. & *scirpina* Hornem., *Carex rupestris* All. & *ustulata* Wahlenb.

Disse samme arter optraadte ogsaa i temmelig stor mængde paa det ligeoverfor i Grødalen liggende fjeld Kollihovden, ret op for Svisdal. I myren ved et lidet tjern fandtes desuden oppe paa fjeldet *Pinguicula villosa* L. i mængde.

Men paa det hermed sammenhængende i nordvest liggende Saudalshø var denne del af den arktiske flora kun sparsomt repræsenteret, idet paa skraaningerne kun bemærkedes *Salix myrsinites* L., *reticulata* L. & *polaris* Wahlenb. og *Thalictrum alpinum* L. samt oppe paa fjeldet desuden *Artemisia norvegica* (Vahl) Fr. og *Dryas octopetala* L. temmelig sparsomt. Men endnu sparsommere bliver den flora, naar man kommer til det næste fjeld, Mar-dølhø. Her kunde jeg paa fjeldvidden hverken gjenfinde *Artemisia norvegica* Fr. eller *Dryas octopetala* L. Ved snebælkene

ned mod Saudalshø bemerkedes *Salix myrsinites* L. & *polaris* Wahlenb. tilligemed en liden bastardform (*Salix alpestris* Ands. = *polaris* (eller *herbacea*) + *glauca* L.) og *Thalictrum alpinum* L. samt *Carex rupestris* All., *Salix reticulata* L. og *Draba hirta* L. paa berghammere paa den mod Grødalen vendende side. Ellers bestod den sparsomme fanerogame vegetation paa disse sidste fjelde kun af haardføre høifjeldsplanter som *Ranunculus glacialis* L., *Silene acaulis* L., *Cardamine bellidifolia* L., *Alsine biflora* Wahlenb., *Poa laxa* Hænke & *glauca* Vahl, *Luzula spicata* Desv. & *hyperborca* R. Br., *Lycopodium Selago* L. etc. Floraen her kan i det hele sammenlignes med den, de ligeoverforliggende fjeldpartier paa Sundalens nordside (Ekretind—Klingfjeldet) fremviser oppe paa fjeldvidden, og vi har derfor rimeligvis her et af de nordvestlige yderpunkter for den kontinentale, arktiske flora paa Sundalens sydside.

Paa Svarthaugen ovenfor Jenstad mod Lendalen var ligeledes floraen yderst trivial. Paa fjeldvidden bemerkedes nogle tuer af *Artemisia norvegica* (Vahl) Fr., men ellers ingen repræsentant for denne del af den arktiske flora.

Derimod frembød det lige mod Hælfjeldet liggende fjeldparti Graahø og Blaahø ret op for Havsaas i Gruvedalen en langt interessantere flora. Her viste sig ved siden af en i det hele temmelig afvekslende fjeldflora en rig dryasvegetation, repræsenteret foruden ved de under Hælfjeld nævnte arter af: *Potentilla nivea* L., *Gentiana tenella* Rottb., *Draba alpina* L., *Wahlbergella apetala* Fr., *Oxytropis lapponica* Gaud., *Carex misandra* R. Br., ved siden af temmelig sjældne fjeldplanter som *Erigeron uniflorus* L., *Saxifraga nivalis* L. o. fl. Den samme vegetation er ogsaa fremherskende paa Blaahø's øvre skraaninger mod Gjeitaa dalen. Nede ved Gjeitaaen bemerkedes *Cerastium arcticum* Lange og *Koenigia islandica* L. Inderst inde i dalen paa det runde tverfjeld Kopungen begynder dryasvegetationen allerede ved foden og fortsætter til fjeldvidden (c. 1280 m. o. h.) med samtlige de for Blaahø og Hælfjeld anmerkede arter (dog bemerkedes ikke *Artemisia norvegica* Fr.) samt desuden *Primula scotica* Hook., *Chamaorchis alpina* Rich., *Peristylis albidus* Lindl. samt *Asplenium viride* Huds. paa en liden kolle nær Hylbækken. Saavel langs denne,

der kommer fra Hylbækshvelvet vest for Blaaehø, som paa fjeldvidden vest for Kopungen, bemerkes ogsaa nogle af de her nævnte arter, og skjønt det i nordvest liggende fjeldparti ei undersøgtes, er det dog at antage, at de snebare koller af disse fjelde indeholder enkelte arktiske planter, dog rimeligvis i ringere mængde paa grund af den vestligere, mere veirhaarde beliggenhed. Paa Gjeitaadalens sydside, navnlig nær Storhvelvsbækken og Gjeitaadalens munding i Gruvedalen („Naasabruna“) er den arktiske vegetation særdeles frodig, idet her foruden de ved Kopungen anførte arter tillige bemerkes lige nede ved Gjeitaalen *Papaver nudicaule* L., *Arabis petræa* Lam., *Alsine stricta* Wahlenb., *Saxifraga hieraciifolia* W. & K. og *Cystopteris montana* Bernh.*) samt oppe paa plateauet atter ved siden af de for Kopungen anførte *Artemisia norvegica* Fr.

Men mest fremtrædende, ja omtrent eneraadende er dryasvegetationen i Gruvedalen fra Gjeitaadalens munding ind til Storbaldsæteren. Her behersker den ganske elvbredderne, dalbunden og urerne opad Nonsfjeldet paa østsiden og Gruvedalsflyene paa vestsiden, medens den er temmelig sparsom oppe paa fjeldvidden. Det er især til dette dalføre, Chr. Smiths ovenfor anførte ord sigter, thi sandørerne gulnede af *Papaver nudicaule* L. og *Artemisia norvegica* Fr., der optræder i en saadan mængde, at de langt overtræffer forekomsten i Drivdalen paa Dovre, ialfald efter de herjinger, disse planter der har været udsatte for fra plantesamlere i de senere aar. Man behøver knapt at forlade sæterstien for at finde omtrent samtlige de kontinentale arktiske planter, jeg har omtalt at vokse i Trolldheimen og de sydlige Sundalsfjelde. Dog bemerkes ikke *Saxifraga hieraciifolia* W. & K., *Cystopteris montana* Bernh. samt Trolldheimens *Carex pedata* L. og *Alsine hirta* Hartm. Derimod fandtes af ei tidligere paa disse mine to stipendiereiser bemærkede planter: *Sagina nivalis* Fr. paa sandørerne ved Storbaldsæteren samt *Pulsatilla vernalis* Mill. inde i Storgruvedalen og *Equisetum hiemale* L. (subarktisk) i Lillegruvedalen.

Ogaa i øst for Gruvedalen i den parallel dermed løbende

*) Er nærmest subarktisk, men optræder her som oftest ellers sammen med kontinental, arktisk flora.

Repdal er frodig dryasvegetation, tildels blandet med subarktiske planter, fremherskende. Saaledes vokser ogsaa her planter som *Papaver nudicaule* L., *Artemisia norvegica* (Vahl) Fr., *Arabis petraea* Lam., *Phaca frigida* L. i mængde langs Reppa indover mod dens bielv Kvitaæn.

Fremdeles bemerkedes enkelte repræsentanter for denne vegetation paa skraaningerne af Skiraatangen og Slettfjeld ned mod Skiraadalen, en sidedal paa Reppas østside, saaledes: *Thalictrum alpinum* L., *Salix reticulata* L. & *polaris* Wahlenb. (indblandet mellem *S. herbacca* L.), *Poa flexuosa* Wahlenb. og *Artemisia norvegica* Fr., den sidste i stor mængde saavel paa de nævnte lokaliteter som oppe paa fjeldvidderne. De øverste partier af Skiraatangen („Høgtangen“) og Størvaskollen (1800 m. o. h.) fremviste derimod kun snebræer, golde fjeldvidder og storstenet ur med kun en og anden spredt, haardsfør plante. Dog bemerkedes *Artemisia norvegica* Fr. foruden paa de lavere partier af Skiraatangen („Laagtangen“) ogsaa paa nogle fjeldhammerer nær Størvand og Skiraadalsvand lige under Størvaskollen, sidste sted i selskab med *Carex rupestris* All. og *Dryas octopetala* L. Da disse fjeldpartier kun ligger faa timers gang fra Snehættas fod, kan man altsaa her se et af bindeleddene mellem den arktiske flora paa Sundalens sydside og Dovrefloraen.

Derimod hindrede vedvarende ugunstige veirforholde mig i at undersøge de inderste fjeldpartier, hvorfra Storegruvedalselven og Reppa har sit udspring (Laagtunga, Dyrilægrea og Sadelhø).*)

Høifjeldsfloraen syntes dog under kløvningen fra det indre af Lillegruvedalen ned til Aursjøen i Lesje at være temmelig triviell. At nævnes fortjener blot, at der hist og her ved bækkene bemerkedes planter som *Salix reticulata* L. & *polaris* Wahlenb. og *Thalictrum alpinum* L. f. eks. under Raughø og Krøshø. Sidstesteds ned mod Torbuvand fandtes dog ogsaa *Phaca frigida* L. og *Carex rupestris* All. Heller ikke fjeldene omkring Aursjøen kunde fremvise andet end almindelig høifjeldsflora. Nævnes fortjener alene *Salix myrsinites* & *reticulata* L. og *Thalictrum alpinum* L. under Aursjøhø ved Alfsætrene, samt at *Vahlodea atropurca* Fr. begynder

*) Se noten pag. 82.

at blive temmelig hyppig paa fugtige steder i disse trakter. Heller ikke fjeldtrakterne i Stordalen (i retning af Eikisdalen) syntes at fremvise nogen fremtrædende dryasvegetation (*Salix polaris* Wahlenb. under Torbusnyta).

Dog bemerkedes under kløvningen mellem Aursjøen og Finset i Eikisdalen under Bronhø henimod Løipaaen: *Dryas octopetala* L., *Carex rupestris* All., *Thalictrum alpinum* L., *Salix reticulata* L. sammen med *Vahlodea atropurpurea* Fr.

Den rige arktiske flora paa Kopungen inderst inde i Gjeitaadalen synes altsaa her at være afbrudt ved de mellemliggende fjeldpartier (Purka, Haakondalsfjeldene og Skarhøerne). Ved den i sydøst for Aursjøen liggende Gautsjø syntes derimod denne flora atter at være talrigere repræsenteret. Ved Kvitaasæteren paa sydsiden bemerkedes saaledes: *Koenigia islandica* L. og *Salix myrsinites* L., og paa de ovenfor liggende temmelig lave høer (Rokkehø, Stabburshø, Svartnebb, Sjungsnegba og Graahø) voksede: *Kobresia scirpina* Hornem. & *caricina* Willd. (under Sjungsnegba ned mod Sjungsjøen), *Carex rupestris* All., *Catabrosa algida* Fr. (Sjungsnegba) *Dryas octopetala* L. (temmelig sparsomt), *Cerastium arcticum* Lange (Sjungsnegba), *Astragalus alpinus* L. og *Phaca frigida* L. (ned mod Gautsjøen og Sjungsjøen).

Fjeldpartiet mellem dette vasdrag (Dalsiden, Joradalen), der udmunder ved Domaas i Gudbrandsdalen, og Lesjebygden, synes efter mine ekskursioner (fra Alfsætrene ved Aursjøen over Storhø og Blaahø ned til Mølmen paa Lesjeskogen og over Horungerne fra Lesje kirke til Gautsjøen) ei at frembyde synderligt af interesse. Dog bør bemærkes, at der i snebækkene paa Blaahø og Storhø fandtes *Catabrosa algida* Fr. og *Poa luxa* Hænke samt paa fjeldvidden henimod Lidhøvdé: *Thalictrum alpinum* L., *Erigeron uniflorus* L., *Salix reticulata* L. & *Phaca frigida* L. Med undtagelse af den sidste bemerkedes disse ogsaa paa Horungerne mellem Lesje kirke og Gautsjøen tilligemed *Salix polaris* Wahlenb. samt *Cerastium arcticum* Lange i mængde.*)

*) Enkelte partier af disse trakter (vistnok særlig egnene om Sjungsæteren) har ifølge angivelser i Norges Flora været besøgte af botanikerne gartner Moe og den svenske lektor Lindeberg. Saaledes anføres *Carex rariflora* Sm. for Sjungsæterdalen (ifølge Lindeberg og Moe), *Carex helvola* Bl. for Hundsjøfjeld i Joradalen (ifølge Lindeberg), *Salix polaris* Wahlenb. for fjeldene henimod Joradalen i Lesje og *Pulsatilla vernalis* Mill. for Sjungsæteren i Lesje (ifølge den samme).

Denne temmelig sparsomme dryasvegetation danner dog et bindeled mellem de hidtil omtalte rigere arktiske kolonier og Dovres sydkraaning tilligemed fjeldpartiet paa Laagens sydside henimod Vaage.

Under en ekskursion til dette fjeldparti, fra Holaker af, bemerkes paa Taterhø, Kvitingshø og Grønhø i Slaadalen: *Asplenium viride* Huds., *Carex misandra* R. Br., *ustulata* Wahlenb. & *rupestris* All., *Kobresia caricina* Willd. & *scirpina* Hornem., *Salix polaris* Wahlenb., *myrsinites* L. & *reticulata* L., *Catabrosa algida* Fr., *Poa flexuosa* Wahlenb. & *laxa* Hænke, *Peristylis albidus* Lindl., *Saxifraga hieraciifolia* W. & K. & *stellaris* β *comosa* Wahlenb., *Draba alpina* L., *hirta* L. & *Wahlenbergii* Hartm., *Wahlbergella apetala* Fr., *Cerastium arcticum* Lange, *Alsine stricta* Wahlenb., *Primula scotica* Hook., *Gentiana nivalis* & *tenella* L., *Veronica saxatilis* L., *Astragalus alpinus* L. & *oroboides* Hornem., *Oxytropis lapponica* Gaud., *Phaca frigida* L., *Koenigia islandica* L., *Ranunculus hyperboreus* Rottb., *Carex microglochin* Wahlenb. og *Equisetum variegatum* Schleich. (de sidste 4 paa myrene under Taterhø), altsaa — med undtagelse af *Ranunculus hyperboreus* Rottb., *Saxifraga stellaris* L. β *comosa* Wahlenb. og *Carex microglochin* Wahlenb. — de samme repræsentanter for dryasvegetationen som i Gruvedalen og Gjeitaadalen. Det bør dog bemerkes, at jeg her ikke kunde gjenfinde *Chamaeorchis alpina* Rich., *Potentilla nivea* L. og *Artemisia norvegica* Fr., der jo saavel i Troldheimen som i det omtalte fjeldparti mellem Sundalen og Lesje tilhørte de mest fremtrædende elementer i denne vegetation.

Af Dovrefloraens kontinentale arktiske planter har jeg under disse mine undersøgelser i de indre fjeldpartier af Romsdals amt og tilstødende trakter af Søndre Trondhjems og Kristians amter ei bemærket følgende: *Equisetum scirpoides* Michx., *Carex bicolor* All., *parallela* Sm. & *capitata* L., *Triticum violaceum* Hornem., *Luzula arctica* Bl. & *parviflora* Desv., *Juncus arcticus* Willd., *Campanula uniflora* L., *Erigeron elongatus* Ledeb., *Primula stricta* Hornem., *Epilobium davuricum* Fisch., *Sagina caespitosa* (J. Vahl) Lange, *Ranunculus nivalis* L., *Draba curtisili-*

qua Zett.*) Maaske skyr disse planter de af mig her omhandlede nordvestlige trakter. Dog turde der endnu være anledning til en efterhøst navnlig i egnene nord og øst for Gjevilvandet og i det indre af Gruvedalen og Gjeitaadalen henimod Lesje, men paa grund af ensartethed inden den kontinentale arktiske flora i de undersøgte fjeldpartier maa man vel antage, at dens derværende hovedelementer er opdagede. De arktiske kolonier mellem Sundalen og Lesje ligger i lige linje med de omtalte i Troidheimen, og det maa vel ved disse undersøgelser ansees for godtgjort, at en sammenhængende kontinental arktisk flora har forbundet Dovre med de indre fjeldtrakter af Nordmøre, ja at der findes spor af dette element henimod Rindalen (Rinhatten 62° 55'), Sundalsøren (Saabakkollen) og Eikisdalen. Det fortjener ogsaa at bemerkes, at enkelte planter og det særlig saadanne, der foretrækker fugtige lokaliteter (som *Carex misandra* R. Br. & *rariflora* Sm., *Kobresia caricina* Willd., *Chamaorchis alpina* Rich., *Cerastium arcticum* Lange) er almindeligere udbredt i det undersøgte fjeldparti end paa Dovre, og særlig turde det have sin interesse, at *Artemisia norvegica* (Vahl) Fr., der er eiendommelig for Dovretrakten, kan følges fra fjeld til fjeld ikke alene mellem Sundalen og Lesje, men ogsaa lige til Rinhatten i Rindalen.

En nærmere redegjørelse for udbredelsen af hver enkelt af de arter, der i Troidheimen og Sundalsfjeldene (samt tilstødende dele af Lesje) fortrinsvis tilhører den arktiske skiferflora, skal dernæst meddeles.

Equisetum variegatum Schleich. Fugtige, grusede steder paa fjeldene, teml. sj.: Surendalen: Gjeithætta og Mellemfjeld i Földalen; Opdal: Under Storbækhø ovenfor Storli; Lesje: Grønhø paa Laagens sydside henimod Vaage.

Asplenium viride Huds. Klipperifter, teml. sj.: Under Rejsfjeld i Meldalen; Rennebo: Skrikhø i Jøldalen; Opdal: Under Stor-

*) Af disse er paa min stipendiæreise 1893 i de nævnte trakter fundne: *Equisetum scirpoides*, *Carex capitata*, *Triticum violaceum*, *Sagina caespitosa*, *Epilobium davuricum* og *Draba curtisiliqua*. Se Chr.a. vidsk. selsk. fhdlgr. 1893 nr. 21 og min reiseindberetning, der senere vil blive indtaget i selskabets skrifter.

bækhø ovenfor Storli; Sundalen: Kopungen i Gjeitaadalen; Lesje: Grønhø.

Cystopteris montana Bernh. Fugtige, mosklædte fjeldskraaninger: Kun bemærket ved Storhvelvsbækken i Gjeitaadalen i Sundalens sydlige fjeldparti (subarktisk).

Catabrosa algida Fr. I snevandet under snefonnerne: Lesje: Storhø (ovenfor Mølmen paa Lesjeskogen), Horungerne mellem bygden og Gautsjøen, Sjungsnebbå ovenfor Sjungsjøen, Grønhø syd for Holaker henimod Vaage. Om dens forekomst i Trolldheimen tør jeg ikke udtale mig, da vegetationen paa de for planten passende lokaliteter var for lidet udviklet paa den tid, jeg botaniserede der.

Poa flexuosa Wahlenb. Især paa fugtige, mos- eller lavklædte fjeldvidder, sj. Under flere former:

- a. typisk efter Blytts Norges Flora: Opdal: Halsbækhø ved Storli; Lesje: Grønhø.
- b. lav, med indtil 5 koblede topgrene (maaske var. *crassiculmis* Bl. eller *cenisiu* γ *abbreviata* Hartm., ligner dog meget fjeldformer af *Poa pratensis* L. var. *alpigena* Bl.): Rindalen: Svart-hættas skraaninger ovenfor lille Svartaa; Sundalen: Sletfjeld og Skiraatangens skraaninger ned mod Skiraaen.
- c. henved 1 fod høi, faa (1—3) koblede grene, en meget udpræget form (maaske var. *elongata* Bl.): Sundalen: Saatbakkollens skraaning ned mod Langevand i Fladvaddalen (mellem Fale og Indredal).

Carex rupestris All. Klipperifter og lavklædte fjeldvidder, teml. alm., karakterplante for denne vegetation: Rennebo: Skrikhø i Jøldalen; Rindalen: Langfjeldet under Trolldhætta og ned mod Rinvandene; Surendalen: Mellemfjeld i Foldalen; Opdal: Kringelhø øst for Tovandene, under Storbækhø og Halsbækhø ovenfor Storli og udbredt over fjeldpartiet paa Gjevilvandets nordside. Sundalen: Fjeldene ved Svisdal og i Grødalen (Hælfjeld, Kollihovden, Saudalshø og Mardølhø), i Gruvedalen (Graahø, Blaahø; i det indre saavel nede i dalbunden som opad fjeldsiderne), Kopungen og Naasabruna i Gjeitaadalen, Repdalen, Skiraatangen og Sletfjeld mellem Repdalen og Lendalen; under Krøshø nær Torbuvand paa grænsen mod

Lesje. Under Bronhø nær Løipaaen mellem Aursjøen i Lesje og Eikisdalen. Lesje: Fjeldene ovenfor Kvitaasæteren ved Gautsjøen; Grønhø med omliggende høer henimod Vaage.

Carex microglochin Wahlenb. Fugtige steder paa fjeldene, meg. sj.: Opdal: Tyrikvamsfjeld ved Gjevilvandet; Lesje: Myrene under Taterhø syd for Holaker i retning af Vaage.

Carex misandra R. Br. Især paa fugtige, grusede steder paa fjeldene, hist og her: Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Langfjeldet under Troldhætta mod Svartaadalen og ned mod Rinvandene; Surendalen: Mellemfjeld i Foldalen; Opdal: Under Storbækthø ved Storli, fjeldene paa nordsiden af Gjevilvandet indtil Blaa-hø og Høghø; Sundalen: Saatbakkollen ml Fale og Indredal, Graahø og Blaa-hø ovenfor Havsaas samt under Nonsfjeld og Flyene i Gruvedalen, Kopungen, Gjeitaadalsierne og Naasabruna i Gjeitaadalen; Lesje: Grønhø med nærliggende høer henimod Vaage.

Carex rariflora Sm Fugtige steder, teml. sj.: Meldalen: Under Reisfjeld; Rennebo: Myre ved Jølvandet; Rindalen: Under Gjeithætta og Svarthætta i Svartaadalen, mellem Rinhaten og Bolme Troldhætta nord for Svartaadalen; Surendalen: Mellemfjeld. Lesje: Gautsjøens bredder.

Carex ustulata Wahlenb. Fugtige fjeldsider og myre, teml. alm.: Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Langfjeldet saavel ned mod Svartaadalen som mod Rinvandene, under Svarthætta ned mod lille Svartaa, under Gjeithætta; Surendalen: Gjeithætta ovenfor turisthytten, under Mellemfjeld; Opdal: Fjeldtrakter ovenfor Storli og paa Gjevilvandets nordøstre side; Sundalen: Fjeldene ved Svisdal, i Gruvedalen, Gjeitaadalen og Repdalen; Lesje: Grønhø med omgivelser i retning af Vaage.

Carex capillaris L. I Troldheimen og Sundalsfjeldene teml. alm. blandt den arktiske skiferflora, især i selskab med *C. misandra* R. Br.

Carex pedata L.: I selskab med *Carex rupestris* All. og *Kobresia scirpina* Hornem. paa de skifrige fjeldstrækninger under Storbækthø og Halsbækthø ved Storli samt paa Tyrikvamsfjeld ved Gjevilvandet i Opdal.

Kobresia scirpina Hornem. Skifrige fjeldvidder og klipperifter, ei sj.: Meldalen: Reisfjeld; Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Langfjeldet under Troldhætta; Surendalen: Mellemfjeld; Opdal: Under Stor-

bækhø og Halsbækhø ovenfor Storli og paa fjeldene nordøst for Gjevilvandet; Sundalen: Hælfjæld ved Svisdal, Graahø og Blaahø ovenfor Havsaas, Gruvedalen og Repdalen, Kopungen og Naasabruna i Gjeitaadalen; Lesje: Rokkehø, Svartnebbha og Sjungsnebba nær Kvitaasæteren ved Gautsjøen, Grønhø henimod Vaage.

Kobresia caricina Willd. Fugtige steder paa fjeldene: Synes at være noget sjeldnere end foregaaende, men bemerkedes omtrent paa samme lokaliteter i Meldalen, Rennebo, Rindalen, Surendalen, Opdal og Sundalen som foreg. Lesje: Under Sjungsnebba ned mod Sjungsjøen og Gautsjøen.

Juncus castaneus Sm. Fugtige steder i fjeldierne og paa myrene, ei sj.: Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Langfjeldet mod Svartaadalen og Rinvandene; Opdal: Fjeldier ovenfor Storli og nord for Gjevilvandet; Sundalen: Under Hælfjeldet og Kollihovden ved Svisdal, i Gruvedalen og Repdalen samt i Gjeitaadalsierne. Lesje: Fjeldtrakter ved Grønhø henimod Vaage.

Luzula arcuata Hook. (Bl. Norg. Fl.). Former, der synes at høre herhen bemerkedes i selskab med *L. hyperborea* R. Br. (Bl. l. c.) saavel paa fjeldvidderne ml. Tovandene og Indredal som paa Klingskjæringerne i Sundalen samt i trakterne ved Aursjøen paa grænsen af Sundalen og Lesje.

Peristylis albidus Lindl. Hist og her i fugtige fjeldier: Meldalen: Myre under Reisfjeld; Rennebo: Skrikhø og paa myrene i Jøldalen og Drugudalen; Rindalen: Svartaadalen nær Bogevoaldsæter, Langfjeldet ned mod Rinvandene; Surendalen: Gjeithætta ned mod Sletaadalen, Mellemfjeld ned mod Foldalen; Opdal: Fjeldtrakter ovenfor Storli og nord for Gjevilvandet; Sundalen: Under Hælfjeld og Kollihovden ved Svisdal, i Gruvedalen og Repdalen samt under Naasabruna i Gjeitaadalen. Lesje: Grønhø syd for Holaker henimod Vaage.

Chamaecorhis alpina Rich. Fugtige, oftest mos- eller lavklædte fjeldvidder, teml. sj.: Rindalen: Langfjeldet mod Svartaadalen; Surendalen: Mellemfjeld i Foldalen; Opdal: Under Storbækhø og Halsbækhø øverst i Storlidalen; Blaahø, Tyrikvamsfjeld, Hammerhø og Høghø nord for Gjevilvandet. Sundalen: Under Nonsfjeld i Gruvedalen, Kopungen og Naasabruna i Gjeitaadalen.

Salix myrsinites L. Fugtige, skifrige steder paa fjeldene, ei sj.: Rennebo: Skrikhø og Svarthættas østside; Surendalen: Mellemfjeld i Foldalen; Rindalen: Langfjeldets nordside ned mod Rinvandene; Opdal: Fjeldtrakter ovenfor Storli og nord for Gjeviltvandet; Sundalen: Fjeldene ved Svisdal og paa Grødalens nordside samt i Gruvedalen, Gjeitaadalen og Repdalen. Lesje: Ved Aursjøens, Gautsjøens og Sjungsjøens bredder, mellem Lesjebygden og Gautsjøen samt i fjeldtrakterne ved Grønhø syd for Holaker henimod Vaage.

Salix arbuscula L. Gren heraf laa blandt eksplr. af *S. phyllifolia* Sm., samlede i Troidheimen, rimeligvis paa Langfjeldet i Rindalen.

Salix polaris Wahlenb. Karakterplante for denne flora. Ved fjeldbækkene og ellers paa fugtige steder teml. alm. paa skifrigt underlag, oftest i selskab med *Salix herbacea* L.: Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Svarthætta ovenfor lille Svartaa, Gjeithætta mod Svartaadalen, Langfjeldets nordside; Surendalen: Gjeithætta og Mellemfjeld mod Foldalen; Opdal: Hyppig, især ved snebækkene, paa fjeldstrækningen ovenfor Storli til Svahø paa Gjeviltvandets nordside; Sundalen: Fjeldene ved Svisdal og paa Grødalens nordside, i Gruvedalen, Gjeitaadalen, Repdalen, Skiraadalen, under Rauhø og Krøshø paa grænsen mod Lesje; under Torbusnyta i Stordalen mellem Aursjøen (i Lesje) og Eikisdalen. Lesje: Storhø og Blaa-hø ret op for Mølmen paa Lesjeskogen, store og lille Horungen samt fjeldpartierne ned mod Gautsjøen, Grønhø med nærliggende hør henimod Vaage. — Fleresteds, saavel i Troidheimen som i Sundalens sydlige fjeldpartier, er former bemærkede, der habituelt stemmer med *Salix polaris*, men paa grund af tokløvede ar og blade, der i randen eller paa undersiden er silkehaarede, synes at maatte være af hybrid natur og at maatte anføres til *S. alpestris* (*glauca* + *herbacea* s. *polaris*) Ands. i Bl. Norg. Fl.). Voksesteder for saadanne er: Rindalen: Langfjeldets nordside; Surendalen: Under Gjeithætta inderst i Svartaadalen; Opdal: Under Blaa-hø; Sundalen: Mardølhø i Grødal.

Salix reticulata L. Alm. paa fugtigt, skifrigt underlag.

Koenigia islandica L. Fugtige steder, ved bække og sætre, sj.: Sundalen: Gruvedalen, Repdalen og Gjeitaadalen ved elvene

og nær sætrene. Lesje: Kvitaasæteren ved Gautsjøen, under Grønhø og Taterhø syd for Holaker. I Troidheimen ved jeg ei med visshed at have fundet den; rimeligvis var den ei tilstrækkelig udviklet, hvorfor den blev overseet.

Erigeron uniflorus & *alpinus* L. Almindelig, især paa skifrigt underlag blandt dryasfloraen saavel i Troidheimen som paa Sundalens sydside og paa Grønhø med omgivelser i Lesje. Den første vokser især paa grusede steder paa fjeldvidden, den anden i birkelierne og nede i sæterdalene.

Artemisia norvegica (Vahl) Fr. Blandt skifergrus, ei sj. paa fjeldvidderne, sjeldnere nede i sæterdalene: Rennebo: Skrikhø; Rindalen og Surendalen: Rinhaten ml. Svartaadalen og Rindalen, Svarthætta skraaninger ovenfor lille Svartaa, Gjeithætta paa plateauet og ned mod Svartaadalen, Sletaadalen og Foldalen, Mellemfjeld ned mod Foldalen, Storlifjeld et par eksemplarer; Opdal: Kringelhø ved Tovandene øverst paa fjeldvidden, Storbækhø og Halsbækhø med underliggende fjeldvidder ved Stori, alm. paa fjeldpartiet nord for Gjevilvandet (Hyttedalskammen, Homandshytten, Gjevilvandskammene, Blaahø, Svarthammeren, Falkfangerhø, Tyrikvamsfjeld, Hammerhø og Svahø, Grønhø og Høghø); Sundalen: Hælfjeld og Kollihovden ved Svisdal, Saudalshø i Grødalen (sparsomt), Blaahø og Graahø ovenfor Havsaas i Gruvedalen, i det indre af Gruvedalen og i Repdalen især meget almindelig paa ørerne ved elvene og i fjeldrasene, under Naasabruna i Gjeitaadalen, Svarthaugen ovenfor Jenstød (paa fjeldvidden), Sletfjeld mellem Lendalen og Skiraadalen, Skiraatangen mellem Reppa og Skiraaen. Plantens nordgrænse bliver efter mine undersøgelser Rinhaten ($62^{\circ} 55'$ n. br.).

Gentiana nivalis L. Paa græsklædte steder i fjeldtrakterne, ei sjelden: Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Bogevooldsæter i Svartaadalen og paa Langfjeldet under Troidhætta; Surendalen: Mellemfjeld og under Gjeithætta; Opdal: Storli, Gjevilvandsdalen og fjeldene nord for Gjevilvandet; Sundalen: Ekretind ovenfor Gjøra; fjeldtrakter ved Svisdal, i Gruvedalen, Repdalen og Gjeitaadalen; Lesje fleresteds, f. eks. Grønhø syd for Holaker.

Gentiana tenella Rottb. Paa samme lokaliteter som foreg.,

men som det synes langt sjeldnere, ialfald i Trolldheimen: Surendalen: Mellemfjeld (et par eksemplarer); Opdal: Ved Storli og i Gjevilvandsdalen; Sundalen: Gruvedalen, Repdalen og Gjeitaadalen; Lesje fleresteds. (Paa Kvittingshø syd for Holaker bemerkedes en form med meget mørkere bæger og krone: *β cærulescens* mihi).

Gentiana Amarella L. Ei bemerket i de undersøgte fjeldtrakter, men nede i selve hoveddalførerne i Opdal og Lesje.

Veronica saxatilis L. I fjeldtrakter, især paa skifrigt underlag, teml. alm.: Rennebo: Skrikhø; Rindalen og Surendalen: Svartaaadalen (Bogevoldsæter, Langfjeldet, Gjeithætta); Opdal: Ved Storli og i fjeldtrakterne nord for Gjevilvandet alm.; Sundalen: Ekretind paa nordsiden, alm. i fjeldtrakterne i sydpartiet ved Svisdal, Gruvedalen, Gjeitaadalen og Repdalen; Lesje: Grønhø med omgivelser.

Pedicularis Oederi Vahl. Fjeldtrakter alm., ogsaa udenfor den egentlige dryasvegetation, f. eks. ned mod Rindalen og Meldalen, Snota med omgivelser i Foldalen.

Pinguicula villosa L. Myr paa *sphagnum*, meg. sj.: Opdal: Hyttedalen ned mod Gjevilvandet; Sundalen: Kollihovder ved Svisdal.

Androsace septentrionalis L. Om denne gjelder det samme som anført ved *Gentiana Amarella* L.

Primula scotica Hook. Fugtige fjeldtrakter, hist og her: Rennebo: Skrikhø; Opdal: Homandshytten, Blaa-hø, Høghø, Grønhø og Tyrikvamsfjeld samt Hammerhø nord for Gjevilvandet; Sundalen: Gruvedalen, Repdalen og Gjeitaadalen med omliggende fjelde; Lesje: Ved Laagen og paa Grønhø med omgivelser.

Diapensia lapponica L. Paa fjeldvidderne almindelig omtrent over hele Trolldheimen; fjeldene ved Svisdal og i Gruvedalen paa Sundalens sydside; fjeldvidder ved Aursjøen i Lesje og henimod Eikisdalen.

Saxifraga stellaris β comosa Wahlenb. Fugtige steder paa fjeldene: Lesje: Taterhø og Grønhø syd for Holaker henimod Vaage.

Saxifraga hieraciifolia W. & K. Fugtige fjeldlier, meg. sj.: Sundalen: Naasabrina og Gjeitaadalslierne i Gjeitaadalen. Lesje: Grønhø med omliggende høer henimod Vaage.

Thalictrum alpinum L. Meget almindelig paa fugtigt, skifrigt underlag i de undersøgte fjeldtrakter.

Pulsatilla vernalis Mill. Sundalen: Store Gruvedalen. Lesje: Fjeldvidder mellem bygden og Gautsjøen.

Ranunculus hyperboreus Rottb. Lesje: Myrene under Taterhø og Grønhø syd for Holaker.

Papaver nudicaule L. I skiferurer og ved elvene, meg. sj.: Opdal: Blaa-hø nord for Gjevilvandet (meg. sparsomt); Sundalen: Repdalen, Gjeitaadalen og Gruvedalen i største mængde ved elvene og i urerne.

Arabis petraea Lam. Især ved elvebredderne: Sundalen: Ved elven mellem Gjora og Gravem, i urerne under Ekretind, Gruvedalen, Gjeitaadalen og Repdalen, især i mængde paa ørerne ved elvebredderne (saavel *a glabra* som *β hispida*); Lilledalen nær Sundalsøren.

Draba alpina L. I klipperifter og paa fugtige fjeldskraaninger, teml. sj.: Rennebo: Skrikhø; Surendalen: Mellemfjeld; Opdal: Under Storbækhø ved Storli samt i fjeldpartiet nord for Gjevilvandet. Sundalen: Blaa-hø og Graahø ovenfor Havsaas, Gruvedalen med omliggende fjelde, Repdalen, Kopungen og Naasabruna i Gjeitaadalen; Lesje: Grønhø, Taterhø og Kvitingshø syd for Holaker.

Draba Wahlenbergii Hartm. Klipperifter og urer, hist og her: Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Langfjeldets nordside; Gjeithætta: I klipperifter mod Svartaadalen (meg. sparsomt); Surendalen: Mellemfjeld; Opdal: Storbækhø og fjeldene paa nordsiden af Gjevilvandet (lige op til Høghø og Grønhø nær Mildalsglupen); Sundalen: Fjeldene ved Svisdal og Havsaas, Repdalen og Gruvedalen, saavel nede ved elvene som oppe i urerne; Kopungen og Naasabruna i Gjeitaadalen; Lesje: Grønhø. — Saavel *homotricha* som *heterotricha* Lindbl. er fundne, den sidste endog, som det synes, almindeligere i Troidheimen (bladene paa underfladen dels sterkt stjernehaarede, dels med enkelte korte, gaffeldelte haar blandt de længere, udelte).

Draba hirta L. Almindelig i de samme fjeldtrakter som foregaaende art. (Bemerkedes dog ikke paa Gjeithætta og Mellemfjeld). Den større form *clutior* A. Bl. Norg. Fl. 986 især i fjeldlierne og paa mosklædte fjeldvidder (f. eks. Tyrikvamsfjeld og Hammerhø), den

mindre *rupestris* R. Br. forekommer især i urer og klipperifter samt paa veirhaarde steder i og over lavbeltet, ofte sammen med *D. Wahlenbergii* Hartm. Af den større form er saavel funden α *leio-carpa* som β *hebecarpa* Lindbl. Den mindre ligner habituelt meget *Draba Wahlenbergii*, har som oftest 1-bladet eller ganske bladløst skaft og glatte (meg. sjelden haarede) skulper. Enkelte skaft kan være næsten glatte σ : kun forsynede med enkelte spredte haar; men eksemplarerne stemmer ellers mest overens med de reducerede former af *Draba hirta* L.

Draba nivalis Liljebl. Lesje: Kvitingshø syd for Holaker (ifølge amanuensis Friidtz).

Sagina nivalis Fr. Sundalen: Ved Gruvedalselven nær Storsvoldsetsæteren.

Alsine stricta Wahlenb. Fugtige fjeldtrakter, sj.: Rindalen: Svartaalen nær Bogevoedsæter; Sundalen: Gruvedalen under Nonsfjeld, Gjeitaadalsierne ved Storhvelvsbækken; Lesje: Grønhø.

Alsine hirta Hartm.: Opdal: Svahø nord for Gjevilvandet.

Cerastium arcticum Lange. Ei sjelden ved snebækkene: Rennebo: Skrikhø; Rindalen og Surendalen: Ved Rinhaten, Gjeithætta mod Svartaadalen, Sletaadalen, Mellemfjeld, Sprikletjernene paa grænsen mod Opdal; Opdal: Hyttedalen ned mod Gjevilvandet, Homandshytten og Tyrikvamsfjeld paa Gjevilvandets nordøstre side, under Storbækhø ved Storli; Sundalen: Under Saatbakkollen mellem Indredal og Sundalen, i Gruvedalen og Gjeitaadalen; Lesje: Lille og store Horungen og forøvrigt fleresteds i største mængde paa fjeldpartiet mellem bygden og Gautsjøen, Grønhø og Taterhø i retning af Vaage.

Wahlbergella apetala Fr. Ei sjelden paa fugtige steder paa fjeldene: Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Rypefjeld nær Glupen ml. Foldalen og Rindalen; Opdal: Under Storbækhø og i fjeldtrakterne paa den nordøstre side af Gjevilvandet; Sundalen: Fjeldtrakter ved Svisdal, i Gruvedalen, Gjeitaadalen og Repdalen; Lesje: Grønhø.

Potentilla nivea L. Ei sjelden paa skifrigt underlag i de undersøgte egne: Rennebo: Skrikhø; Surendalen: Mellemfjeld i Foldalen; Opdal: Under Storbækhø og Halsbækhø ved Storli; Homandshytten, Blaaohø, Høghø, Grønhø, Tyrikvamsfjeld (i største mængde), Hammerhø og Svahø nord for Gjevilvandet; Sundalen:

Blaahø og Graahø ret op for Havsaas i Gruvedalen, Gruvedalen under Nonsfjeld og Flyene, Kopungen og Naasabruna i Gjeitaadalen, Repdalen.

Dryas octopetala L. Karakterplante for den arktiske skiferflora: Meldalen: Reisfjeld; Rennebo: Skrikhø; Rindalen: Langfjeldet, saavel under Trolldhætta mod Svartaadalen som ned mod Rinvandene, Rinhaten, Svarthætta ovenfor lille Svartaa, Gjeithætta mod Svartaadalen; Surendalen: Gjeithætta og Mellemfjeld mod Foldalen; Opdal: Fra Storbækhø ovenfor Storli videre østover paa fjeldene nord for Gjevilvandet, fleresteds i største mængde; Sundalen: Fjeldene ved Svisdal (Hælfjeld, Kollihovden, Saudalshø), Blaahø og Graahø nær Havsaas, i Gruvedalen, Gjeitaadalen og Repdalen almindelig fra fjeldsiderne ned til elvene, Skiraatangen under Storvaskollen; nær Løipaaen under Bronhø ml. Aursjøen (i Lesje) og Eikisdalen; Lesje: Under Sjungsnebb, Stabburshø og Svartnebb ved Gautsjøen (temmelig sparsomt), Grønhø syd for Holaker. Paa veirhaarde steder (saavel i Trolldheimen som i Lesje) har den undertiden mindre, i randen tilbagebøiede blade.

Oxytropis lapponica Gaud. Grusede steder paa fjeldene, hist og her: Rennebo: Skrikhø; Surendalen: Mellemfjeld i Foldalen; Opdal: Under Storbækhø og Halsbækhø, Hyttedalskammen og Homandshytten samt Blaahø, Høghø og Grønhø, Tyrikvamsfjeld og Hammerhø nord for Gjevilvandet; Sundalen: Fjeldene ved Svisdal og Havsaas, Gruvedalen og Repdalen lige ned til dalbunden ved elvene, Kopungen og Naasabruna i Gjeitaadalen; Lesje: Grønhø.

Astragalus alpinus L. Tørre steder i fjeldtrakterne, teml. alm.: Rennebo og Opdal paa samme lokaliteter som foregaaende; i Sundalen desuden nede i Grødalen. Lesje: Rokkehø ved Kvitaasæteren paa Gautsjøens sydside, Grønhø med omliggende fjeldtrakter, forøvrigt ogsaa temmelig almindelig nede i selve bygden.

Astragalus oroboides Hornem. Tørre bakker og fjeldvidder, hist og her: Rennebo: Skrikhø og under Svarthætta; Surendalen: Mellemfjeld i Foldalen; Opdal: Under Storbækhø og fjeldtrakterne ned mod Hyttedalen, Homandshytten og fjeldpartierne paa Gjevilvandets nordøstre side indtil Blaahø, Høghø og Grønhø; Sundalen:

Blaahø og Graahø ved Havsaas, Gruvedalen, Repdalen og Gjeitaadalen; Lesje: Grønhø.

Phacu frigida L. Græsbevoksede fjeldskraaninger hist og her: Rennebo, Surendalen og Opdal: Samme lokaliteter som foregaaende art; Sundalen: Almindelig paa fjeldene ved Svisdal og Havsaas, i Gruvedalen, Repdalen og Gjeitaadalen ogsaa i mængde i dalbunden, under Krøshø ned mod Torbuvand paa grænsen mod Lesje; Lesje: Under Rokkehø ved Gautsjøen og Sjungsnebbå ved Sjungsjøen, ml. Gautsjøen og bygden, fjeldvidden under Storhø ned mod Lidhøvde ovenfor Mølmen paa Lesjeskogen, Grønhø med nærliggende fjelde syd for Holaker.

Endnu staar tilbage at omtale et af de i Trolldheimen og Sundalsfjeldene optrædende elementer af Norges flora, nemlig det boreale. I det egentlige Trolldheimen (Jøldalen, Svartaadalen, Foldalen, ved Storli og Gjevilvandet) optræder denne artgruppe, som ovenfor omtalt, kun meget sparsomt, med en og anden herhen hørende plante blandt den arktiske skiferflora. Saaledes forekommer i lierne under Skrikhø (900—950 m. o. h.) *Avena pubescens* L., *Carex digitata* L. og *Arabis hirsuta* Scop.; sammesteds høiere oppe paa glimmerskiferen bemerkedes *Polypodium vulgare* L. og *Woodsia ilvensis* R. Br. Den sidste optræder ogsaa paa de skifrige fjeldvidder ovenfor Storli. Endvidere kan nævnes, at *Anthyllis Vulneraria* L. bemerkedes paa toppen af Høghø (1329 m. o. h.) nær Gjevilvandet i selskab med de kontinentale, arktiske planter.

Derimod har lierne i Storlidalen ned mod Aangaardsvand, i Indredal og ved Svisdal tildels en boreal karakter, men typisk optræder den boreale flora i Eikisdalens og Sundalens skovlier, især oppe i urerne uder de bratte fjeldvægge. Som udmerkede lokaliteter i denne henseende fortjener særlig at fremhæves skovlierne og urerne under Ekretind ved Gjøra (saavel Graaora og Volladalen paa østsiden som urerne mellem Klingøien og Gravem paa vestsiden) og under Smørklimpen ved Fale i Sundalen.

Som karakterplanter skal her blot nævnes: *Corylus Avellana* L., *Ulmus montana* With., *Daphne mezereum* L., *Cotoneaster vul-*

garis Lindl., *Rosa canina* L. & *villosa* L., *Rhamnus Frangula* L., *Tanacetum vulgare* L., *Lactuca muralis* Fres., flere arter *Hieracium* — f. eks. *Pilosella* L., *Auricula* L., *floribundum* Wimm. etc. —*), *Origanum vulgare* L., *Calamintha Acinos* Clairv., *Clinopodium vulgare* L., *Pimpinella Saxifraga* L., *Actæa spicata* L., *Turritis glabra* L., *Arabis hirsuta* Scop. & *Thaliana* L., *Dianthus deltoides* L., *Stachys silvatica* L., *Scrophularia nodosa* L., *Geranium Robertianum* L., *Potentilla argentea* L., *Trifolium medium* L. (ved Finset i Eikisdalen), *Vicia sepium* & *silvatica* L. Særlig fortjener at omtales nogle planter, der er yderst sjældne nordenfjelds: *Hypericum hirsutum* L., *Astragalus glycyphyllos* L., *Lathyrus silvestris* L. (nordgrænse), *Carex muricata* L., der forekommer i urenne under Ekretind.*)

I forbindelse med den boreale flora burde ogsaa omtales granen, da dette træ skyr de fugtige kyststrækninger i Romsdals amt og Bergens stift. I Meldalen i Søndre Trondhjems amt er der frodige granskoge. Over Reisfjeldet med omgivelser udbreder granen sig nedover Romundstadbygden i Rindalen langs Rinna, dels indsprængt i furuskogen, dels selv skogdannede. Dette er et af de yderst faa steder i hele Romsdals amt, hvor gran findes. Ved Rotaasen syd for Reisfjeldet, ved indgangen til Troidheimen, synes den at ophøre. Som en merkelighed hørte jeg omtale enkeltstaaende grantrær ved Bolmesæteren (ved Buluelven) og Børsetsæteren (c. 5 km. sydvest for Rindalens kirke) i partiet mellem Svartaadalen og Rindalen. Heller ikke i den til Opdal hørende del af Troidheimen eller i de undersøgte partier af Sundalen er granen vildtvoksende. Nogle enkelte grantrær omtaltes at skulle vokse paa sydvestsiden af Gjevilvandet i Opdal.***) Plantet trives den godt — f. eks. ved Hol i Opdal og Gravem i Sundalen. Angaaende granens udbredelse forøvrigt i Romsdals amt kan henvises til forstmester Glørsens redegjørelse i Schübelers *Viridarium Norvegicum* I 369 fig

*) Her kan ogsaa nævnes *Hieracium Blyttianum* Fr. i lierne nedenfor Vollansæter. Hidtil ikke med sikkerhed funden udenfor Valdars. Fuldstændig fortegnelse over den boreale flora i Sundalslierne skal meddeles i stipendieindberetningen fra 1893. Se forøvrigt Chr.a vidsk. selsk. fhdgr. 1893 nr. 21.

**) Angivelsen, at gran skulde forekomme skogdannende i Storlidalen (Chr.a vidsk. selsk. fhdgr. 1891 nr. 4 pag. 13) er feilagtig.

Tillslut skal leveres en speciel fortegnelse over bemærkede planter, tilhørende den atlantiske flora, (smlgn. ovfr. pag. 85).

Polystichum Oreopteris DC.: Fjeldlier: Bolme-Troldhætta ml. Rindalen og Svartaadalen, c. 1000 m. o. h.; under Sollirabben og Løsetknobben inderst inde paa Foldalens vestside; Fladvaddalen, fjeldovergang mellem Sundalen og Indredal; Sundalens fjeldskraaninger f. eks. under Klingfjeld, indtil c. 1000 m. o. h.

Blechnum Spicant Roth: Reisfjeld i Meldalen; Svartaadalen under Langfjeldet ved munden i Foldalen; Bulus dalføre og ellers i trakterne mellem Svartaadalen og Rindalen; Foldalen paa myrene og i fjeldlierne paa begge sider af Folla, alm.; Kringlehø ved Tovandene; fjeldlierne ovenfor Storli og ved Gjevilvandet i Opdal; Sundalens fjeldlier og sæterdale (paa nordsiden). Høidegrænse: Kringlehø ved Tovandene og Homanshytten ved Gjevilvandet henved 1000 m. o. h.

Carex pilulifera L.: Reisfjeld i Meldalen; Skrikhø i Jøldalen (c. 900 m. o. h.); Svartaadalen; ved Storli i Opdal og paa Smørklampen og ved Svisdal i Sundalen (c. 800 m. o. h.). Forekommer vistnok fortrinsvis i kystegnene, men ogsaa i det indre af landet. teml. alm. nedenfor birkegrænsen.

Carex binervis Sm.: Ved Kristianssund.

Juncus squarrosus L.: Svartaadalen ved foden af Troldhætta nær Svartaaens udløb; Follas vestside hist og her, f. eks. under Løsetknobben (c. 750 m. o. h.); ved Kristianssund.

Luzula maxima L.: Ved Kristianssund.

Narthecium ossifragum Huds.: Mellem Rindalen og Svartaadalen paa myrene; Svartaadalens munding i Foldalen under Troldhætta og Gjeithætta (c. 750 m. o. h.); myrene i Foldalen, især i det indre paa vestsiden opad fjeldsiderne; Hyttedalen nær vandskillet (henved 800 m. o. h.); ved Storli; myrene og i det nederste af fjeldlierne paa begge sider af Gjevilvandet i Opdal; Kringlehø ved Tovandene (c. 950 m. o. h.); Falesæterdalen og Indredal; ved Kristianssund og i kystegnene alm. f. eks. Tiltoreidet, Eidsvaag etc.

Myrica Gale L.: Mangler i de høiere liggende egne.

Alnus glutinosa Gærtn.: Ved Kristianssund iflg. Norges Flora.

Rumex obtusifolius L.: Øveraas ved Eikisdalsvandets nordende; Eidsvaag; ved Kristianssund.

Erica Tetralix L.: Alm. paa fjeldmyrene mellem Svartaa-dalen og Rindalen samt i Foldalen (c. 500—c. 750 m. o. h.).

Digitalis purpurea L.: Eikisdalsvandets nordende (i selskab med *Aconitum*), Siradal; Eidsvaag; ved Kristianssund.

Pedicularis silvatica L.: Ved Kristianssund.

Ranunculus Flammula L.: Sundalen; Storlidalen; ved Gjevildandets; alm. ogsaa ellers i de lavere kontinentale egne, men især dog i kysttrakter.

Fumaria muralis Sond.: Lilledalen i agre.

Cardamine hirsuta L.: Rindalen: Romundstad.

Drosera intermedia Hayne? Foldalsmyrene. Eksemplarer mangler.

Lychnis Flos Cuculi L.: Lavere egne: Sundalen, ogsaa alm. i det indre af landet.

Paa det vedføjede rids, der er udarbejdet paa grundlag af vedkommende amtskarter og rektangelkarter samt egne iagttagelser, er afmerket de paa mine reiser 1890 og 1892 iagttagne kontinentale arktiske plantekolonier. Medtaget er ogsaa resultaterne af mine supplerende undersøgelser i Sundalen—Lesje paa stipendiereisen 1893, hvorom først senere vil blive indtaget indberetning i selskabets skrifter. Derimod er ikke afsat de tidligere kjendte arktiske kolonier i de paa ridset medtagne partier af Dovre.

Prikkernes tæthed skal relativt antyde artrigheden paa de forskellige lokaliteter.
